

Ἐκθεση ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

30/7/2020

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

Είναι ο συμβολικός χαρακτηρισμός που αποδίδεται στα μέλη μιας εθνικής, κοινωνικής κ.α. ομάδας ανθρώπων και βασίζεται σε γενικεύσεις που ενδεχομένως είναι αυθαίρετες. (Μπαμπινιώτης). Είναι οικονομικές, κοινωνικές πολιτικές αντιλήψεις που μαθαίνει ένα άτομο, τις αποδέχεται χωρίς κριτική σκέψη και τις θεωρεί αυτονόητες και αναντίρρητες.

ΑΙΤΙΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

- Συχνά ευθύνονται για την αναπαραγωγή και τη διαιώνιση στερεοτύπων οι φορείς κοινωνικοποίησης που από μικρή ηλικία γαλουχούν το άτομο με την πίστη σε αυτά:
 1. Η οικογένεια διαμορφώνει την προσωπικότητα του ανθρώπου και επειδή βρίσκεται σε μία εύπλαστη ηλικία είναι υπεύθυνη για την παγίωση δογματικών και στερεοτύπων αντιλήψεων. Άλλωστε, οι ίδιοι οι γονείς είναι φορείς συγκεκριμένων αντιλήψεων και επηρεάζουν τα παιδιά τους.
 2. Η μονοδιάστατη, τεχνοκρατική, εξειδικευμένη και επιφανειακή γνώση που αναπαράγει το εκπαιδευτικό σύστημα ευνοεί την επικράτηση παρωχημένων αντιλήψεων και αναξιολόγητων κρίσεων, ενώ συχνά ευθύνεται για την αναπαραγωγή στερεοτυπικών αντιλήψεων.
 3. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης χρησιμοποιούν την προπαγάνδα για την επιβολή προκαταλήψεων, δογματικών αντιλήψεων και στερεοτύπων. Άλλωστε, στα προβαλλόμενα πρότυπα υπολανθάνουν στερεότυπες αντιλήψεις.
 4. Η εκκλησία και η θρησκεία βασίζονται σε δογματικές αντιλήψεις σχετικά με την ηθικά αποδεκτή συμπεριφορά και τις εδραιώνουν στη συνείδηση των ανθρώπων.
- Υπάρχουν άτομα που διακατέχονται από ψυχολογικά συμπλέγματα και ως ψυχοτεχνική καταφεύγουν στην υποτίμηση της αξίας των άλλων προκειμένου να αισθανθούν ότι αποκτά αξία η δική τους υπόσταση και να αποκτήσουν αυτοεκτίμηση.
- Πολλές φορές η επικράτηση στερεοτύπων αντιλήψεων για συγκεκριμένες κοινωνικές ή εθνικές ομάδες ανθρώπων υποθάλπεται από οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα προκειμένου να τις εκμεταλλευτούν και να πλουτίσουν χρησιμοποιώντας τους κατοχυρώνοντας την ηθική νομιμοποίηση.
- Πολιτικοί παράγοντες κατασκευάζουν και διαιωνίζουν στερεότυπες αντιλήψεις ιδιαίτερα σε ανελεύθερα και ολοκληρωτικά καθεστώτα για να νομιμοποιήσουν το διαχωρισμό των πολιτών με βάση τον πολιτικό και ιδεολογικό τους προσανατολισμό.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Ευνοείται η επικράτηση ρατσισμού και η διαιώνιση των φυλετικών ή εθνικών διαφορών. Έτσι, εμποδίζεται η δημιουργική προσέγγιση των λαών και επιβάλλονται ρατσιστικά καθεστώτα.

- Αναπτύσσεται η εμπάθεια, η μισαλλοδοξία και ο φανατισμός και καταστρατηγείται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- Τροφοδοτείται ο φανατισμός, ο εθνικισμός και ο τοπικισμός και εμποδίζεται η συνεργασία και η συνεννόηση.
- Τα ισχυρά κράτη που εφαρμόζουν πολιτιστική προπαγάνδα επηρεάζουν τις ασθενέστερες χώρες.
- Δημιουργούνται προκαταλήψεις, εμποδίζεται η αντικειμενική κρίση και ο διάλογος και οι άνθρωποι αποπροσανατολίζονται από τα σημαντικά κοινωνικά ζητήματα.
- Οι μειονότητες περιθωριοποιούνται, γίνονται αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης και υφίστανται το μίσος και το ρατσισμό των πληθυσμών που αναπτύσσονται από εθνικιστικά κινήματα.
- Περιορίζονται οι πνευματικοί ορίζοντες του ανθρώπου, συσκοτίζεται η λογική και η αλήθεια.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

- Η παιδεία οφείλει να συντελέσει στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του ανθρώπου και στην ανάπτυξη της κριτικής του σκέψης. Με ανθρωπιστικό προσανατολισμό οφείλει να τον απομακρύνει από τις προκαταλήψεις, τις ρατσιστικές αντιλήψεις και τις αναίτιολόγητες και γενικευτικές κρίσεις για ανθρώπινες ομάδες ή λαούς.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν χρέος να ενεργοποιήσουν την κοινωνική κρίση του πολίτη και να αφυπνίσουν τις συνειδήσεις ενάντια στις απλοποιήσεις και τις ατεκμηρίωτες θέσεις.
- Η οικογένεια είναι αναγκαίο να διαπαιδαγωγεί τους νέους δίνοντας έμφαση στην πνευματική ελευθερία και στη διαλεκτική σχέση των ανθρώπων μεταξύ τους. Να συντελεί στην ανάπτυξη ελεύθερης σκέψης απαλλαγμένη από προκαταλήψεις.
- Το ίδιο το άτομο να φροντίσει να διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες, να αναπτύξει την κριτική του σκέψη και να απαλλαγεί από προκαταλήψεις και παγιωμένες αντιλήψεις.
- Η δημιουργία σωστής πολιτικής συνείδησης συντελεί στην απομάκρυνση του ανθρώπου από το δογματισμό που κατηγοριοποιεί τους ανθρώπους ανάλογα με το φύλο, το πολιτικό κόμμα ή τη φυλή.